

El piano | Gemma Ventura Farré | Actualitzat el 09/05/2016 a les 09:18

Gerard Quintana: «Tinc por de deixar de creure en mi»

El cantant diu que sempre li ha tocat «lluitar contra l'etiqueta»

La vida de Gerard Quintana (<http://www.gerardquintana.cat/>) és un viatge constant. El que l'empeny són les rodes de la curiositat. La necessitat de moure's, de reinventar-se, de fugir de l'etiqueta. Però sobretot de superar-se: el nen que de petit era tan tímid que tartamudejava s'ha passat més de mitja vida cantant davant de milers i milers de persones. Ara, després de catorze anys, Sopa de Cabra (<http://www.sopadecabra.cat/>) ha tornat. L'escenari és el lloc des d'on Gerard Quintana encara l'adversitat. I les cançons, el seu motor per ser lliure.

Foto: Hannah Quintana

Se't veu una persona molt creativa.

Com més coses faig, més coses vull fer. Em vaig liant. És el meu motor. La repetició em consumeix, em va minvant la il·lusió. Si això ja ho sabem fer, fem una altra cosa.

Ets inconformista.

Per força. Si no hagués estat inconformista amb mi mateix, no hauria fet res. De petit era ultratímid.

Què dius!?

Vaig ser tartamut i tot.

La timidesa és inseguretat?

O tenir una empatia tan bèstia que el món et desborda. Sents tant les coses i n'hi ha tantes que d'alguna forma et fas petit. Ets tan conscient de tot, que veus que la teva mida al món és molt petita. Em vaig tancar en els discos. La música té un tempo, una cadència, uns compassos, unes paraules ordenades. I amb ella no m'entrebancava gens.

Et va salvar.

M'hi vaig agafar amb força i ja no ho vaig deixar mai. Tinc la teoria que l'escenari és dels tímids. Del qui té un conflicte. Si no tens alguna cosa a perseguir, per què hauries de pujar a un escenari? Per què t'hauries d'exposar al judici de tothom? El que et mou és una cosa més interna. Una forma de sortir de tu mateix, de superar els teus entrebancs és exposar-te. Perquè la base de la creació és el conflicte.

Per sentir-te viu has de tenir un motiu contra què lluitar?

Sí. Una tensió. Tot i que la guerra, la batalla personal, no estarà mai guanyada.

Contra què lluites?

Bona pregunta. Suposo que he pensat que estava lluitant contra el temps. Què em queden? Vint anys? Vull fer un munt de coses. Si la joventut és immortalitat, no hi ha temps ni pressa per a res. Ara sí que veig que he d'administrar el temps. Lluito contra la son, l'apatia, la desmotivació, la rendició. Malgrat que sàpigues que mai aconseguiràs al cent per cent el que busques. Lluito per sentir-me viu i coherent. Per saber on és el meu nord, cap a on vaig.

De petit la teva mare et sobreprotegia molt.

No vaig aprendre a anar en bici fins que vaig anar a fer temporada recollint préssecs a l'Empordà. Al matí ens van dir: el camp és a cinc quilòmetres, aquí teniu la bici. A casa no n'hi havia, no fos cas que em trenqués la crisma!

Si a casa no t'haguessin cohibit tant, potser no hauries necessitat explotar de més gran.

Tots som el resultat d'alguna cosa. Podríem dir això a nivell familiar, però també de ciutat. Quan vaig néixer, Girona era una ciutat molt petita, semblava que estigués congelada. Era gris. Sortia i al cap de cinc minuts la mare ja sabia que anava amb els pantalons estripats, o amb aquell de la cresta, perquè la carnissera ho veia i li trucava. Tot era absolutament asfixiant.

Què vas fer?

Als disset anys vaig començar a marxar de casa, a buscar pis. La meva mare era modista i fins i

tot ella em feia els texans. Li deia: els texans no porten butxaques de pines! A casa, de joves, ens feien treballar a l'estiu. O ens enviaven a l'escola de repàs encara que haguéssim tret bones notes.

En treies, oi?

Sí, però tot i això, anava a l'escola de repàs. Tots els nens eren repetidors, per tant era l'*empollón*. Als dotze o tretze ja vaig començar a treballar a l'estiu.

De què?

En un súper, fent de nen dels recados, esperant que arribés el pa a les set, collint fruites, de cambrer a un càmping de Torroella. Així tenia les meves peles. A casa la idea era que jo tingués el que ells no havien pogut tenir: una carrera, que fes unes oposicions a la Caixa i tingués una plaça segura. Però si no feies el que et deien, t'havies d'espavilar i buscar la teva independència econòmica. Per mil peles vaig trobar un pis, compartit amb tres companys. Tenia pressa per sortir de casa. Als disset vaig començar a viatjar. Em vaig plantar amb un amic, vam fer dit i amb cinc-centes peles a la butxaca vam arribar gairebé a Amsterdam. Allà vaig veure que de sobte ningú em coneixia, ningú esperava res de mi i podia ser el que volgués ser.

Encara ara necessites que no esperin res de tu?

Faig un disc i, com a personatge reconeixible, cantant dels Sopa, del rock català, faig el que no tocaria. Me'n vaig constantment a conèixer el que no conec de mi.

És que si no et quedaries encallat.

Paul Auster diu que la tragèdia de l'home a vegades és que no sap que una vida conté moltes vides. Viure una vida que ja no és, que es va acabar, és el pitjor que et pot passar. Tot el teu desplegament l'has de poder realitzar al màxim que puguis, si no és un simulacre de vida. T'has quedat en un espai segur.

Això de la seguretat és molt relatiu.

L'altre dia, en una enquesta preguntaven a la gent: què significa per a tu la llibertat? En general es confonia amb el benestar. Tu per què no marxés de casa? Perquè a casa tinc llibertat, ho tinc tot.

En el moment en què vau decidir deixar Sopa de Cabra la majoria de la gent us devia dir que estàveu bojós.

A la discogràfica em deien: has de fer un disc com si estiguessis a Sopa de Cabra. Has de recollir aquest públic.

T'intentaven atrapar per totes bandes?

Va ser molt tens. Vaig fer el primer disc amb el Quimi Portet, *Senyals de fum*. Hi havia cançons que les volia fer anar cap a una altra banda i de sobte ens trobàvem amb el rock o amb el pop rock una altra vegada. En vam regravar un altre i va ser un luxe. Després, el següent disc, *Les claus de sal*, vaig decidir fer-lo jo. El centre és la paraula, només hi ha dues guitarres i un piano. Volia fugir d'estructures, desmuntar-ho tot i partir del text, cosa que no havia fet mai. Recordo que el Quimi em deia: jo això no ho puc fer, si has de matar el teu personatge, fes-ho tu; jo no puc ser qui va assassinar el rocker del Quintana.

No és assassinar, és reinventar.

Sí, però molta gent diria: aquest no és el nostre.

Això et fa mal?

No em fa mal res, penso. Un dia, parlant amb el Jorge Wagensberg, que és director del CosmoCaixa, em va explicar que al Montseny volien fer el Museu del bosc. Deia que es podia fer perquè, fa molts anys, els romans van arrasar el bosc autòcton, i a través dels segles, s'ha anat repoblant de forma molt diferent. Ara és un dels racons d'Europa on hi ha més diversitat forestal. Per tant, no saps mai què t'ha de fer por i què no.

Tu en tens, de por?

Tinc por de deixar de creure en mi.

T'ha arribat a passar?

No. Però sí que sé que quan faig coses amb què no estic d'acord, el debat intern és molt gran. I el desgast també.

Ser coherent és important.

Sí, tot i que ser coherent al cent per cent és ser un fanàtic. Més que la necessitat de ser coherent, és la necessitat de poder-me aixecar cada dia amb unes ganes increïbles.

De sentir-te viu?

Sí. Potser és perquè d'una forma freda i analítica veus que no hi ha gaires motius per ser optimista. El sistema en què vivim no és viu, és moribund. Estem en el paradigma d'haver de créixer constantment. Quan els índexs econòmics s'aturen, ja és signe que va malament. Quan una empresa no supera els beneficis, ja crea desconfiança, vol dir que va enrere. Quan un esportista no supera els seus rècords vol dir que ja està acabat. Quan un cantant no ven més que en el disc anterior vol dir que ja el seu cicle ha arribat al final.

Has hagut d'anar en contra les etiquetes?

Sempre m'ha tocat lluitar contra l'etiqueta, la classificació. Encara que fossin coses antagòniques: el nen que no era capaç de parlar i el cantant guaperes i xulo.

Hi ha la necessitat de posar noms. I en el moment que canvies, descol·loques.

És la nostra condició humana: necessitem que tot sigui explicable i estàtic.

Ho hem de poder posar tot en aquesta prestatgeria.

Veus? En una prestatgeria un llibre està allà quiet, el podem reconèixer i trobar-lo en el mateix lloc sempre que vulguem. Aquest llibre està amb el d'aventures, aquell altre amb el de poesia. Per ordre alfabètic. Però la vida no és així: la vida és caos. Una cosa que està resolta no necessita ser explicada, ja està superada. En canvi, en allò que afrontes és on hi ha la tensió. Intentar-me inculcar que havia de tenir un títol universitari era una forma de buscar-me un lloc segur.

Però encara que haguessis treballat a la Caixa ningú et diu que hi haguessis estat segur.

És que ens han estat enganyant. Has d'aprendre a viure en la inseguretad, que és la vida. Sempre he fugit de la seguretad.

Com portes això de viure entre Barcelona i Eivissa?

Estic en un viatge constant. Cap dia és igual. Amb els nens vivim en un lloc on tens la sensació d'estar sempre de viatge. A la seva aula, si són 28 alumnes, potser hi ha 19 nacionalitats diferents.

Et deus veure forçat a justificar que tens la família lluny.

Sí: per què no dones la imatge de català perfecte i ideal que hauries de donar? De sobte grinyoles perquè la teva companya és castellanoparlant, perquè el teu pare va ser policia. Dius: hòstia, és acollonant. No t'ajustes en aquell espai de la prestatgeria. Estàs creant un caos. Ets incòmode.

Al programa *El convidat* molta gent es va limitar a fixar-se en la llengua en què parlàveu.

Perquè pel seu relat, aquest fet és molt important. D'una cosa molt concreta en fan el centre.

Et va saber greu?

Em va saber greu per la família, perquè m'havien insistit que no volien fer-ho i vaig pensar que no passaria res. I de sobte: *toma*, per tots costats. Un es pensa que és normal i després comences a veure que no ets tan normal i has d'anar cuidant certes coses, per poder continuar sent tu. Sóc molt amic de l'Albert Pla i molta gent em preguntava si és així de veritat. Això sempre em feia molta gràcia perquè n'hi ha que quan pugem a l'escenari som ben bé iguals que quan estem a fora. Però ell treu aquell nen entremaliat, malparit, que no es mossega la llengua, amb aquell punt d'innocència. I amb el filtre d'aquest personatge ell pot fer-ho tot.

Tu tens un personatge?

Jo només puc fer de jo. A vegades penso: quin dia vaig prendre la decisió de ser jo?

Però vas estudiar teatre.

Sí, i una de les coses bones era que feia personatges i et permetien sortir de tu i deixar de ser aquell nen tímid. T'ho podies permetre perquè era el personatge, ja no t'estaven jutjant a tu.

Potser per això necessitaves el teatre.

Suposo que sí. Estava estudiant periodisme, vaig deixar la universitat, i vaig anar al teatre. M'hi sentia còmode, hi creia, i era capaç de posar-hi tot l'esforç. A l'Institut del Teatre, durant el primer any, només es tractava de trencar els teus límits i obstacles. Era una forma de desmuntar-nos per tornar-nos a muntar.

Deu ser un exercici molt bo.

Sí, perquè t'estàs jutjant tota l'estona. El Lluís Soler em va dir que quan estàs actuant l'últim que pots fer és pensar.

Sentir?

Però sense pensar que l'emoció ha de ser teva. Al final el que has de fer més que sentir és fer sentir. No entenc la música sense una sinceritat.

Sempre intentes que hi sigui, la franquesa?

Cada cançó la podria identificar amb un moment viscut.

Hi ha moltes lletres que les escrius en condicional. T'hi has fixat?

No, no en sóc conscient.

Si et va bé (<https://www.youtube.com/watch?v=K3OmFJZukj>) Si et quedes amb mi (<https://www.youtube.com/watch?v=F11y9HdsK3c>), la tornada del *Far del sud* (https://www.youtube.com/watch?v=EIPrX3tT_aY).

És cert. Potser és una manera d'adreçar-te, de no imposar. Amb la música hi ha moltes possibilitats de dir les coses. Hi ha una veu que no vol ser imperativa.

Tu més aviat proposes.

El primer que necessita escoltar i sentir el que diu aquella cançó és un mateix. Un dia em vaig adonar que la majoria de cançons de Sopa parlen de superació. El nostre tècnic deia que de la frustració en fèiem rock.

Necessites superar-te: sóc tímid, pujo a l'escenari. M'ha passat això, componc una cançó.

En solitari vaig compondre *Caic* (https://www.youtube.com/watch?v=fzMMESh_O4s). Em vaig trobar fent de padrastre d'una nena d'uns divuit anys i li havia de dir: el teu pare ha tingut un accident de moto i és mort. Mentrestant el meu fill era a la panxa de la meva dona, a punt de néixer, al costat, al sofà. Tenia la necessitat de buscar l'equilibri, que totes les parts estiguessin bé. De sobte, una persona ha d'assumir unes coses per les quals no està preparada. No li podia dir: ja passarà, tranquil·la, no passa res. I vaig escriure *Caic*. Que era per dir: sé com et sents, em poso al teu lloc.

Al Liceu, quan vau tocar *Seguirem somiant* (<http://www.catorze.cat/noticia/2112/seguirem/somiant>), parlaves del teu pare, a qui no vas poder dir adéu.

Has estat allà esperant, esperant i el moment en què se'n va no hi ets. No hi havia més temps. No podies dir: ara vinc.

Com l'encares, la mort?

Ja que em vaig perdre el meu naixement, perquè no m'adonava de res, espero gaudir-la. El meu fill, de dotze anys, de petit ja deia que tenia ganes de morir-se per saber què passa.

En parleu a casa?

Intentem tenir la mort molt dessacralitzada. No banalitzada, però sí tenint clar que forma part de la vida.

Quan hi ha tanta gent que t'aplaudeix, hi ha el perill que t'arribis a creure més important del que ets?

Hi és, però saps que per a qui fas les cançons també és per a tu mateix, que a qui li estàs dient sempre endavant, seguirem somiant, també és a tu. La meva sensació és que tinc una família molt gran. Quan vaig a un poble i algú em coneix m'hi adreço com si fos aquell cosí que fa molt de temps que no veig. És d'igual a igual. No sento en absolut que estigui a dalt només pel fet que estic en un escenari. Quan vaig entrar als Sopa no va ser perquè sabés cantar, perquè era molt tímid. Dos anys abans que comencés el grup hi havia una gent que necessitava un cantant, van dir: qui canta? Com que ningú em coneixia i ningú esperava res de mi, vaig dir: anem a sorprendre'ls i a sorprendre'm a mi. Què cony. No estava tan sotmès al judici previ.

Saps prescindir de l'opinió dels altres?

Ara sí.

Et podria dir qualsevol cosa que et seria igual?

No em seria igual, intentaria entendre per què ho dius i què és el que passa. Però tampoc em faria res: tu ho veus així. He de viure amb això. Potser jo t'adoro i tu no creus el que et pugui explicar. Aleshores, m'ho he de menjar: he de conviure amb això. He de saber que no sóc tan especial i únic.

Els teus pares et van ensenyar a respectar?

De petit, si no els parlava de vostè em fotien un clatellot. Els meus pares podien ser els meus avis. Hi ha un salt generacional molt bèstia entre la vida que ells portaven i la meua. A partir dels anys 60 hi va haver aquella revolució juvenil en què la gent no feia el que li tocava. No seguien el negoci familiar.

Respectes la identitat dels teus fills?

La meua filla té moltes coses en què em puc reconèixer, i el meu fill ve a un concert i s'adorm. No li interessa gens. Té una ment molt més científica. El respecto i espero que trobi allò que el motivarà prou.

És una forma de transmetre la llibertat que estimes.

Fins i tot a l'hora de triar la llengua: amb la meua filla parlo en català i el meu fill ha triat la llengua materna. És aquest punt de deixar que tothom sigui capaç de triar. Potser perquè d'alguna forma em van intentar salvar tant que, hòstia, no vull que em salvin més. Quan m'he sentit salvat he saltat pel balcó.

Fugint de salvar-te és com t'has salvat.

Al *No vull canviar de pell* (<https://www.youtube.com/watch?v=MjjEH0sAM54>) parlava d'això: ?quan millor em va és quan més perdut vull estar?. Recordo les primeres parelles: quan ens estabilitzàvem, quan elles volien que anéssim a viure junts, jo desapareixia. Era impossible. M'entrava la urticària.

La capacitat d'adaptació no s'estimula gens.

Això és un reflex de l'ordre. Tot està controlat. Hi ha poc espai per a les sorpreses. I quan hi ha una sorpresa, hi ha crisi.

Les sorpreses fan por?

Molta. Mira Europa: de sobte està fent un paper absolutament nefast i contradictori amb el seu esperit per por. Tancant fronteres per por. Votant a formacions neofeixistes, conservadores, per por. És la por de perdre.

Per no perdre res no has de tenir res.

Exacte. És això: ser conscients que no tenim res. Si no ens creuem la història dels faraons, que s'emportaven les seves riqueses a la tomba. El que et fa viu és no tenir res.

Tenir una moneda de cinc-centes pessetes per anar a Holanda.

El nostre ofici ho té molt, això. La gent ens veu a les portades, a la televisió i es pensa que això és sinònim que estem muntats en el dòlar. Però generalment, amb els músics amb qui convisc, tots

estem vivint amb el que portem posat. Fixa't que els músics no ens hem de donar d'alta a la Seguretat Social quan componem. Quan assagem tampoc. Ni quan anem a fer promoció. Només quan pugem a dalt de l'escenari. Aquella nit.

Hauràs sentit que molta gent deia que havíeu tornat pels diners.

Al final els diners te'ls gastes per poder seguir fent. Els reinverteixes per gravar un nou disc, per portar un espectacle que et motiví. Un disc o una gira és el resultat de tres anys de feina. Si compto sincerament el que guanya un músic de jazz, de pop rock, de folk, de clàssic, surt pitjor que una dona de fer feines. Perquè inverteixes molt temps. El resultat no és el pagament d'aquelles dues hores de concert, en què et diries: hosti, sí que t'ha sortit bé l'hora! No: és el resultat de molt temps. Vull dir que tenim la sort, en certa manera, de no tenir molt.

Què tens?

La capacitat de fer coses.

És el teu patrimoni?

Ho tinc claríssim. Per què acumular? Hauré d'anar arrossegant i aniré més lent. No vull res. Només deixeu-me fer.

Què és per a tu l'amor?

Em ve una imatge: una casa amb un foc. L'escalfor que fa que puguis estar a dins sense morir-te de fred.

Qui l'encén?

Encara el puc encendre jo. El tema és qui mira que no s'apagui. S'ha de fer brasa. Posar llenya que cremi més lentament. Una mica d'olivera, de garrofer. Però abans posar-hi el pi, que s'encén molt ràpid. Doncs també amb l'amor: al principi és molt inflamable. Un dia vaig llegir que no podem estar enamorats sempre, com ho estem en la primera fase de l'amor, perquè el nostre organisme no ho resistiria. Moriríem. El desordre hormonal és tan bèstia! En els primers amors, a mi em va passar, fins i tot hi ha parts del cervell que es bloquegen. Sembles tonto. No menges, no estudies. Quan feien fotos amb els escàners van veure que l'escàner d'un cervell enamorat és molt semblant al d'un psicòtic obsessiu. No pots deixar de pensar-hi. Després va prenent altres formes.

Perquè ara l'amor que vius amb la teva parella és diferent.

L'amor pot tenir moltes formes. Puc estimar la meva dona d'una manera, el meu fill d'una altra, la meva mare, el meu gos, la meva exdona, la meva amiga, tu. I si ho capo, si dic ?l'amor només és això?, m'estic perdent moltes coses. Fins i tot podem fer que l'amor de parella sigui diferent.

Perquè el que és normal és el possessiu.

Allò de jo sóc teu i tu ets meu.

Creus en un amor més lliure.

Sóc hereu d'aquella revolució de mitjans del segle XX que va trencar aquestes pautes.

Què n'hem de fer, de la fidelitat?

Ha d'existir la fidelitat a l'amor, no a una possessió. No a una convenció que limita i fins i tot és

castrant. És com el celibat dels capellans i de les monges: una fidelitat a Déu. I mira què provoca. Som animals que tenim aquest component que ens empeny. Estem condicionats genèticament per reproduir-nos. Si fas que aquesta gent no tingui una sortida sexual, molt sovint l'acaben fent per un lloc que fa mal. Sobre un innocent que no té criteri i no es pot defensar. Culturalment també passa: si ens limitem a una forma molt tancada d'entendre l'amor com una possessió, comencem a deformar-lo. No deixes ser ni tu ets. Surten coses tan tòxiques com la gelosia. Que són el resultat d'un comportament anòmal, d'entendre l'amor com una possessió. És una de les pitjors coses del món.

Tu en tens, de gelos?

No. M'he alliberat totalment de la gelosia.

La teva parella pot estar amb algú altre i no passa res?

No és una pauta, però la vida és plena de persones que tenen moltes coses en comú. Si això succeeix, no m'ha de destruir ni ha de destruir el nostre amor. Però la pauta no és que pugui anar amb qui sigui tota l'estona. És com quan et diuen que hi ha un problema amb les parelles gais perquè adoptin nens. Per què? Són dues persones que entenen el sexe d'una altra manera, això no vol dir que hagin d'abusar d'aquell nen ni donar-li una formació tòxica. Una parella heterosexual ho pot fer tan bé o tan malament com una parella homosexual.

Creus en la gent?

La meua confiança en l'espècie és limitada, però en les persones és infinita. Estem començant una era nova. No sabem què és el que ens serveix per al món nou. A nivell de valors tot està en dubte, s'extremen les posicions, la religió torna a tenir un paper molt important. Estem en un moment en què qui decideix són els mercats. Però no hi ha un govern mundial, i potser seria monstruós que hi fos.

En el fons, tot comença per la persona.

Sí. Per això sóc tot allò que em falta per ser. Deixa'm-ho ser. Potser per això mai he militat en un partit. Se'm fa difícil defensar plenament l'ideari de cap partit. Tot i que moltes vegades et vénen a buscar.

Qui ha vingut a buscar-te?

Esquerra o Front Comú. Però deixaria de ser jo. Em quedaria castrat. Tinc la idea del lliurepensador. Que en un moment donat pot tenir aquesta llibertat per donar suport al que creu que ha de donar suport. Però sense respondre a unes directrius. Crearia un problema allà on fos, perquè necessito posar-ho tot en dubte i poder prendre decisions cada dia. En comptes de dir: a partir d'ara això anirà així.

Has guanyat distància i perspectiva.

Això és el millor del temps i dels anys. Una vegada em van explicar: fer anys és com pujar una muntanya. Al principi vas molt de pressa, a la primera pujadeta tens molta energia. Corres molt. Tens molta força. A mesura que puges la muntanya, és més escarpada, has d'escalar. Hi ha moments en què estàs més cansat, tens menys oxigen. Has de dosificar l'esforç. La diferència és que des de dalt tens una panoràmica que flipes. Aquest és el plaer del temps.

T'és igual tenir quaranta, que cinquanta, que seixanta anys?

És que l'edat és un estat d'ànim. Em sento més en forma ara que fa vint anys. I més coneixedor. Aprendre molt sovint és aprendre a deixar de fer.

Què és el que no fas?

He après a fer menys esforç del que calia. A implicar-me amb la intensitat adequada, no amb la que et desborda. De jove sortia a cantar amb molta adrenalina, a deixar-me el fetge i a rebentar. Segurament cantava pitjor perquè feia més força. Era l'energia, l'entrega. En canvi ara ho puc fer millor.

La teva mare encara et protegeix?

Sí, quan passo per allà em dóna una *fiambrella* de cigrons amb bacallà o de canelons. Perquè no passi gana. Perquè sap que potser no he menjat aquell dia o no menjaré el següent. La passió de fer coses em fan saltar-me el dinar.

Ara ja entén que cantar és el teu ofici?

Més que entendre-ho, ha acceptat que faig un ofici que per a ella no existeix. Sóc un saltimbanqui.

Foto: Hannah Quintana

